

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

dlsec@onderwijsinspectie.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de doorlichting door een paritair college van
gemeentelijke basisschool De Fonkel te Diegem**

Hoofdstructuur	Gewoon basisonderwijs
Instellingsnummer	5868
Instelling	Gemeentelijke basisschool De Fonkel
Beleidsverantwoordelijke	Ulla Wynants
Adres	Watermolenstraat 75, 1831 Diegem
Telefoonnummer	02 720 11 88
E-mail	secretariaat.defonkel@machelen.be
Website	www.gbs-diegem.be
Bestuur	Gemeentebestuur van Machelen
Adres	Woluwestraat 1, 1830 Machelen
Scholengemeenschap	Noordring
Adres	Desmedtstraat 1, 1930 Zaventem
CLB	CLB van de VGC Brussel
Adres	Technologiestraat 1, 1082 Sint-Agatha-Berchem
Dagen van het doorlichtingsbezoek	24-09-2019
Samenstelling paritair college	Veronique Biltereyst (voorzitter) Ludo De Lee

INHOUDSTAFEL

1	Toelichting.....	3
1.1	Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?.....	3
1.2	Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?	3
1.3	Hoe gaat het verder na de doorlichting?	3
2	Historiek	5
3	In welke mate verstrekt de instelling kwaliteitsvol onderwijs?	6
3.1	Nederlands en wiskundige initiatie in het kleuteronderwijs	6
3.1.1	Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelkader	6
3.1.2	Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	6
3.1.3	Leer- en leefklimaat.....	6
3.1.4	Materiële speelleeromgeving.....	6
3.1.5	Feedback	6
3.1.6	Kleuterevaluatie	7
3.1.7	Leereffecten	7
3.2	Nederlands in het lager onderwijs.....	7
3.2.1	Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelkader	7
3.2.2	Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	7
3.2.3	Leer- en leefklimaat.....	7
3.2.4	Materiële leeromgeving	7
3.2.5	Feedback	7
3.2.6	Leerlingenevaluatie	8
3.2.7	Leereffecten	8
3.3	Wiskunde in het lager onderwijs	8
3.3.1	Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelkader	8
3.3.2	Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	8
3.3.3	Leer- en leefklimaat.....	8
3.3.4	Materiële leeromgeving	8
3.3.5	Feedback	9
3.3.6	Leerlingenevaluatie	9
3.3.7	Leereffecten	9
4	Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen	10

1 Toelichting

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van de instelling door een paritair college van onderwijsinspecteurs conform de overgangsmaatregelen voorzien in artikel 215 §2, 3 en 4 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009. Na de doorlichting brengt het paritair college een definitief advies uit over de verdere erkenning van de instelling. Het advies kan alleen betrekking hebben op de elementen die in het eerdere advies expliciet zijn opgesomd.

1.1 Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?

De onderzoeken zijn gebaseerd op een triangulatie van onderzoeksmethoden en bronnen (kwantitatieve en kwalitatieve data, documenten, observaties, gesprekken en gevalstudies).

1.2 Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie formuleert een advies aan de Vlaamse Regering over de verdere erkenning van de instelling. Er zijn twee adviezen mogelijk.

Als de onderwijsinstelling in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een gunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:

- een gunstig advies zonder meer
- een gunstig advies met de verplichting om te werken aan de tekorten.

Als de onderwijsinstelling niet in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een ongunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:

- Een ongunstig advies met mogelijkheid om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt op voorwaarde dat het bestuur van de school zich bij het werken aan de tekorten extern laat begeleiden. Indien het bestuur van de school gebruikmaakt van het recht om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt en zich extern laat begeleiden, volgt er een nieuwe doorlichting. Die nieuwe doorlichting vindt plaats binnen een termijn die de onderwijsinspectie bepaalt op basis van de ernst en de aard van de tekorten en die minimum 90 dagen bedraagt, behalve als de tekorten betrekking hebben op de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
- Een ongunstig advies zonder mogelijkheid om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten. Het bestuur van de school kan een beroep indienen tegen die onmogelijkheid. Binnen de 60 kalenderdagen na het indienen van het beroep, onderzoekt een nieuw en paritair samengesteld doorlichtingsteam de argumenten die het bestuur van de school aangeeft om te rechtvaardigen dat er wel een mogelijkheid moet zijn om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten.

1.3 Hoe gaat het verder na de doorlichting?

De onderwijsinstelling ontvangt het doorlichtingsverslag enkele dagen na het einde van de doorlichting. Feitelijke onjuistheden kunnen op dat moment nog worden rechtgezet. Het advies wordt echter niet meer gewijzigd.

Uiterlijk binnen dertig kalenderdagen na de ontvangst van het doorlichtingsverslag kan het beleid of het bestuur van de school een bijkomende verduidelijking van het doorlichtingsverslag aanvragen bij de inspecteur-generaal. Die aanvraag gebeurt zoals aangegeven op de website van de onderwijsinspectie. De

onderwijsinspectie plant de bespreking zo spoedig mogelijk en het beleid of het bestuur van de school bepaalt zijn vertegenwoordiging.

Voor meer informatie: raadpleeg www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be.

2 Historiek

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats op 15, 16, 17 en 18 september 2015 en werd afgesloten met een ongunstig advies. Op 9 december 2015 werd dit ongunstig advies aan de instelling betekend.

Het bestuur van de instelling diende naar aanleiding van dit advies een verbeterplan in. De Vlaamse Regering keurde het door de instelling ingediende verbeterplan goed op 2 mei 2016 en deelde mee dat de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van een structuuronderdeel ervan, werd opgeschort tot 8 mei 2019.

Conform art. 215 §2 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 worden instellingen en CLB's die uiterlijk op 30 juni 2018 een ongunstig advies hebben gekregen, geacht een "ongunstig advies met de mogelijkheid tot opschorting" te hebben gekregen. Een nieuwe doorlichting volgt dan binnen een periode van negentig kalenderdagen na de periode van opschorting van de procedure tot intrekking van de erkenning.

De inspecteur-generaal stelde op 19 augustus 2019 bij delegatie het paritair college van onderwijsinspecteurs samen voor deze doorlichting.

Het bestuur van de instelling werd op 19 augustus 2019 op de hoogte gebracht van de komst van het paritair college van onderwijsinspecteurs op 24 september 2019. Het bestuur van de instelling en de directie werden uitgenodigd voor een gesprek. Tijdens het paritair college was er een afvaardiging van het bestuur.

3 In welke mate verstrekt de instelling kwaliteitsvol onderwijs?

3.1 Nederlands en wiskundige initiatie in het kleuteronderwijs

3.1.1 Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader

Het aanbod spoort met het gevalideerd doelenkader. Het aanbod is evenwichtig en is gericht op de maximale ontwikkeling van de kleuters.

3.1.2 Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod

De leraren benutten de beginsituatie van de groep kleuters om haalbare en uitdagende doelen te stellen en om het onderwijsleerproces vorm te geven. Ze stemmen het onderwijsleerproces af op de talige competenties van de groep kleuters. Het aanbod is veelal betekenisvol en activerend en ondersteunt het leren en de brede, harmonische ontwikkeling. Om de taalvaardigheid van de kleuters te bevorderen, zetten de leraren uitdrukkelijk in op woordenschat en begrippen. De talige verrijking van de verschillende speelleerhoeken bevordert de kansen tot incidenteel leren en vormt een meerwaarde voor de taalontwikkeling van de kleuters. Er zijn nog groeikansen om de samenhang in het aanbod te versterken. De leraren kunnen daarvoor inhouden en contexten meer met elkaar in verband brengen. Het thema visualiseren in het klasbeeld en activiteiten onderling sterker op elkaar afstemmen, helpt daarbij. Ook in het klasbeeld en de speelleerplekken voldoende aandacht hebben voor de ontluikende gecijferdheid heeft nog groeikansen. De onderwijsorganisatie bevordert het nastreven van de doelen. De samenwerking van de klasleraar met de zorgleraar ondersteunt de toepassing van passende maatregelen voor kleuters die meer aankunnen of bijzondere noden hebben.

3.1.3 Leer- en leefklimaat

De leraren creëren een positieve en stimulerende speelleeromgeving. De leraren motiveren de kleuters, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. De leraren gaan regelmatig in gesprek met de kleuters en moedigen de kleuters, via aangepaste activiteiten, aan om met elkaar te communiceren. De leraren maken efficiënt gebruik van de beschikbare tijd en beschouwen zowel de binnen- als buitenklasactiviteiten als pedagogische momenten. Warme transitie momenten bevorderen de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kleuters.

3.1.4 Materiële speelleeromgeving

De materiële speelleeromgeving ondersteunt het nastreven van de doelen en stimuleert de ontwikkeling van de kleuters. Het is voor de leraren een uitdaging om de beschikbare materialen, zoals de rekenkastjes, voldoende en efficiënt in te zetten.

3.1.5 Feedback

De leraren geven geregeld productgerichte feedback, die duidelijk, constructief, gedoseerd en motiverend is en die past binnen een klimaat van veiligheid en vertrouwen. Ze laten kansen liggen om de feedback doelgericht te formuleren. De feedback spitst zich veelal toe op de voorbije stappen in het leerproces en is zelden ontwikkelingsgericht. Doorgaans proberen leraren de feedback in te bedden in het onderwijsleerproces.

3.1.6 Kleuterevaluatie

De observaties en de evaluaties zijn veelal representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. De leraren maakten onderling afspraken over een logische graduele opbouw van de observaties. De evaluatie is transparant, betrouwbaar, breed, afgestemd op de doelgroep en geïntegreerd in het onderwijsleerproces.

3.1.7 Leereffecten

Uit de onderwijsleerpraktijk, de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk en het kleuterwelbevinden blijkt dat het team voldoende inspanningen levert, die daadwerkelijk bijdragen tot de ontwikkeling van de kleuters.

3.2 Nederlands in het lager onderwijs

3.2.1 Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader

Het aanbod spoort met het gevalideerd doelenkader en is nagenoeg volledig. Het aanbod is evenwichtig en afgestemd op het verwachte beheersingsniveau.

3.2.2 Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod

De leraren benutten de beginsituatie van de groep leerlingen om haalbare en uitdagende doelen te stellen en om het onderwijsleerproces vorm te geven. Het is een groeikans voor de leraren om bij aanvang van de les voor de leerlingen het lesdoel te formuleren. Het aanbod is veelal activerend en ondersteunt het leren. De leraren nemen verschillende leesbevorderende initiatieven om zowel het technisch lezen als het leesplezier te stimuleren. Daarnaast zetten ze sterk in op woordenschat en begrippen. Deze initiatieven vormen een meerwaarde voor de taalontwikkeling van de leerlingen. De onderwijsorganisatie bevordert het bereiken van de doelen. De gevarieerde werk- en groeperingsvormen bieden de leerlingen de kans met elkaar in interactie te gaan. De samenwerking tussen de klasleraar en de zorgleraar vormt een meerwaarde voor de begeleiding van de sterke leerlingen of de leerlingen die meer nood aan ondersteuning hebben.

3.2.3 Leer- en leefklimaat

De leraren creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. De leraren motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. De leraren maken efficiënt gebruik van de lestijd.

3.2.4 Materiële leeromgeving

De materiële leeromgeving ondersteunt het bereiken van de doelen. De leraren investeerden in de inrichting van de boekenhoeken en creëerden in hun klas een aantrekkelijke leesomgeving. Ze zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in, maar laten kansen liggen om digitale leermiddelen aan te wenden die het onderwijsleerproces kunnen ondersteunen.

3.2.5 Feedback

De leraren geven af en toe productgerichte feedback, die duidelijk, constructief, gedoseerd en motiverend is en die past binnen een klimaat van veiligheid en vertrouwen. De mondelinge feedback tijdens de lessen is

veelal gericht op de voorbije stappen in het leerproces en is in mindere mate doel- en ontwikkelingsgericht. De mate waarin leraren systematisch feedback geven en deze inbedden in het onderwijsleerproces is wisselend.

3.2.6 Leerlingenevaluatie

De evaluatie is beperkt representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. De evaluatie is doorgaans vrij breed en afgestemd op de doelgroep. Om de transparantie en de betrouwbaarheid van de evaluaties te verhogen, is het voor de leraren een werkpunt om voor de domeinen spreken, luisteren en (functioneel/creatief) schrijven objectieve en eenduidige beoordelingscriteria te hanteren. Daarnaast kan het schoolteam inzetten op een grondige analyses van de evaluatieresultaten in functie van de schoolontwikkeling.

3.2.7 Leereffecten

De onderwijsleerpraktijk, de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk en het leerlingenwelbevinden tonen aan dat een zo groot mogelijke groep leerlingen de minimaal gewenste output bereikt.

3.3 Wiskunde in het lager onderwijs

3.3.1 Afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader

Het aanbod spoort met het gevalideerd doelenkader en is nagenoeg volledig. Het aanbod is evenwichtig en afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. De leraren maken gebruik van een onderwijsleerpakket dat ze dat ze consequent gebruiken en aftoetsten aan de verwachtingen van het gevalideerd doelenkader .

3.3.2 Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod

De leraren benutten de beginsituatie van de groep leerlingen om haalbare en uitdagende doelen te stellen en om het onderwijsleerproces vorm te geven. Bij aanvang van de les de lesdoelen voor de leerlingen expliciteren, heeft nog groeikansen. Het aanbod is veelal samenhangend, betekenisvol en activerend en ondersteunt het leren. De leraren maakten onderling afspraken over strategieën die het (inzichtelijk) leren, het probleemoplossend denken en de zelfregulatie bevorderen. De leeractiviteiten zijn veelal gericht op actieve deelname van de leerlingen en op interactie. De leraren gebruiken af en toe werk- en groeperingsvormen waarbij leerlingen kunnen samenwerken. De onderwijsorganisatie bevordert het bereiken van de doelen. Zo vormt de samenwerking met de zorgleraren een meerwaarde bij de ondersteuning van de leerlingen die meer aankunnen of leerlingen die specifieke noden hebben.

3.3.3 Leer- en leefklimaat

De leraren creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. De leraren motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. De leraren laten de leerlingen geregeld samenwerken in kleine groepjes en begeleiden ze zo naar positieve interactie en wederzijdse steun. De leraren maken efficiënt gebruik van de lestijd.

3.3.4 Materiële leeromgeving

De materiële leeromgeving ondersteunt het bereiken van de doelen. De leraren verzamelden voor de lessen metend rekenen allerlei materialen om de leerlingen voldoende kansen te geven om in concrete

situaties te meten met levensechte meetinstrumenten. De leraren zetten de beschikbare uitrusting doorgaans efficiënt in. Het gebruik van digitale leermiddelen in het onderwijsleerproces kan nog aan belang winnen.

3.3.5 Feedback

De leraren geven af en toe productgerichte feedback, die duidelijk, constructief, gedoseerd en motiverend is en die past binnen een klimaat van veiligheid en vertrouwen. De mondelinge feedback tijdens de lessen is veelal gericht op de voorbije stappen in het leerproces en is in mindere mate doel- en ontwikkelingsgericht. De mate waarin leraren systematisch feedback geven en deze inbedden in het onderwijsleerproces is verschillend.

3.3.6 Leerlingenevaluatie

De evaluatie is representatief voor het gevalideerd doelenkader en voor het aanbod. De evaluatie is transparant, betrouwbaar, breed, afgestemd op de doelgroep en geïntegreerd in het onderwijsleerproces. Het is voor de leraren een groei kans om de evaluatieresultaten diepgaand te analyseren in functie van het schoolontwikkelingsproces.

3.3.7 Leereffecten

De onderwijsleerpraktijk, de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk en het leerlingenwelbevinden tonen aan dat een zo groot mogelijke groep leerlingen de minimaal gewenste output bereikt.

4 Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen

De onderwijsinspectie stelt vast dat de elementen die in het eerdere advies expliciet zijn opgesomd, zijn geremedieerd. De onderwijsinspectie formuleert over de verdere erkenning van de instelling een **GUNSTIG ADVIES**.

De onderwijsinspectie doet de volgende aanbevelingen met het oog op **de verdere kwaliteitsontwikkeling** van de instelling:

- De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor wiskundige initiatie en Nederlands in het kleuteronderwijs.
 - De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor wiskunde in het lager onderwijs.
 - De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor Nederlands in het lager onderwijs.
 - De kwaliteit borgen van de afstemming van het aanbod op het gevalideerd doelenkader.
 - De kwaliteit borgen van het leer- en ontwikkelingsgericht aanbod.
 - De kwaliteit borgen van het leer- en leefklimaat.
 - De kwaliteit borgen van de kleuterevaluatie.
 - De kwaliteit borgen van de leereffecten.
-
- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de feedback.
 - De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de leerlingenevaluatie.

Inbreuken op de regelgeving:

- Het uitvoeren van een taalscreening en het organiseren van een taaltraject.
 - Decreet basisonderwijs van 25/02/1997 - art. 11ter
 - Omzendbrief BaO/2014/01: Screening niveau onderwijstaal, taaltraject en taalbad in het gewoon lager onderwijs